

09.02.2017г.

ОДЛУКА

На Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ) по жалбата на Ангела Илиевска за текстот со наслов “(ФОТО): Ван Хојте му се заканува со затвор на Петровски поради објава на Фејсбук!”, објавен на 18.12.2016 година, во 17 часот и 23 минути, на Интернет порталот Пулс 24 (www.puls24.mk)

ЖАЛБАТА Е ОСНОВАНА

Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1, 7, 10, 13 и 15.

Член 1.

“Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно.”

Член 7.

“Новинарот ќе ја почитува приватноста на личноста, освен кога тоа е во спротивност со јавниот интерес. Новинарот е должен да ја почитува личната болка и жалост.”

Член 10.

“Новинарот нема свесно да создава ниту да преработува информации што ги загрозуваат човековите права или слободи, нема да говори со јазикот на омразата и нема да поттикнува на насилство и дискриминација врз било која основа (национална, верска, расна, полова, социјална, јазична, сексуална ориентација, политичка...).”

Член 13.

“Новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот”.

Член 15.

“Новинарот мора да ја негува културата на говорот и етиката. Неспоио со новинарската професија е непримерната комуникација со јавноста.”

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

До Извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на ден 22.12.2016 година, Ангела Илиевска поднесе жалба за текстот со наслов "(ФОТО): Ван Хојте му се заканува со затвор на Петровски поради објава на Фејсбук!" објавен на 18.12.2016 година, во 17 часот и 23 минути, на Интернет порталот Пулс 24 (www.puls24.mk).

Во жалбата се наведува дека во објавениот текст известувањето е неточно и нефер, има пристрасност во информирањето, елементи на говор на омраза и дискриминација, прекршени се авторските права, нарушена е приватноста, не е застапена втората страна, се клевети и навредува.

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со член 12 од Деловникот на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со Интернет порталот Пулс 23 и побара уредничкиот колегиум да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Наведениот Интернет портал не достави одговор на наводите на жалителот.

Комисијата за жалби најде дека жалбата во однос на текстот е ОСНОВАНА.

При своето одлучување Комисијата ги зеде предвид и :

Декларацијата на Комитетот на министри на Советот на Европа за слободата на политичка дебата во медиумите (872 состанок од 12.02.2004 година), во делот каде што се потсетува дека остварувањето на правото на слобода на изразување со себе носи обврски и одговорности за кои вработените во медиумите мора да водат сметка и дека тоа легитимно може да биде ограничено поради одржување рамнотежа помеѓу остварување на ова право и почитувањето на другите основни права, слободи и интереси заштитени со Конвенцијата.

Чл.2 ст.1 т. 1 од Законот за заштита на личните податоци во кој се вели дека "Личен податок" е секоја информација која се однесува на идентификувано физичко лице или физичко лице кое може да се идентификува, а лице кое може да се идентификува е лице чиј идентитет може да се утврди директно или индиректно, посебно врз основа на матичен број на граѓанинот или врз основа на едно или повеќе обележја специфични за неговиот физички, физиолошки, ментален, економски, културен или социјален идентитет.

Чл. 3- а од Законот за заштита на личните податоци, во кој се вели дека заштитата на личните податоци се гарантира на секое физичко лице без дискриминација заснована врз неговата националност, раса, боја на кожата, верски уверувања, етничка припадност, пол, јазик, политички или други верувања, материјална положба, потекло по раѓање, образование, социјално потекло, државјанство, место или вид на престој или кои било други лични карактеристики.

Чл.4-а од Законот за заштита на личните податоци во кој се вели дека одредбите од членовите 6, 7, 11, 12, 13, 14, 16, 22 и од 27 до 36 на овој Закон нема да се применуваат врз обработката на личните податоци што се врши единствено за:

- литературниот и уметничкиот израз и
- професионалното новинарство во согласност со етичките правила на оваа професија.

Одредбите од овој закон нема да се применуваат врз обработката на личните податоци што се врши за професионалното новинарство, само во случај ако јавниот интерес преовладува над приватниот интерес на субјектот на лични податоци.

Чл. 6 ст. 1 алинеја 1 од Законот за заштита на личните податоци, во кој се вели дека обработката на личните податоци може да се врши по претходно добиена согласност на субјектот на лични податоци.

На седницата на 23.01.2017 година, Комисијата за жалби ги разгледа наводите на жалителот и направи увид во наведениот текст. Констатира дека се работи за текст во кој непознат автор изнесува низа тврдења за однесување на поранешниот олеснувач во партиските преговори Питер Ван Хојте. Објавени се неколку фотографии, меѓу кои и една со Питер Ван Хауте, на која се гледаат две девојки, а жалителката тврди дека едната од нив е лично таа. Над фотографијата стои реченицата – **“... но можеме да претпоставиме дека најверојатно се работи за девојка која беше дел од неговата приватна придружба која СДСМ му ја обезбеди за време на неговиот престој во Македонија”.**

При своето одлучување, Комисијата ги зеде предвид и чл.2 ст.1 т. 1 од Законот за заштита на личните податоци и констатира дека во овој случај, во согласност со самата дефиниција пропишана во членот, од фотографијата многу лесно може да се утврдат личниот профил, односно идентитетот на лицата на фотографијата врз основа на нивната физиономија, вклучително и на жалителката.

Комисијата најде дека, кога ќе се поврзат фотографијата објавена во текстот и горенаведената реченица, медиумот / непознатиот автор со употребата на сексистичка констатација го доведува во прашање нејзиниот/нивниот дигнитет како личности и угледот во заедницата. Дотолку повеќе што, во согласност со чл. 3-а од истиот Закон, заштитата на личните податоци се гарантира на секое физичко лице, без дискриминација заснована врз, меѓу другото, и на неговиот пол и политички или други верувања.

Притоа Комисијата, констатира дека медиумот / авторот на текстот не навел дека добил дозвола за објавување на фотографијата од засегнатите лица, ниту, пак, Интернет-порталот Пулс 24 достави доказ дека се обидел да ги контактира за дозвола, што била нивна професионална должност. Поради тоа членовите на Комисијата сметаат дека е прекршен чл. 6 ст. 1 алинеја 1 од Законот за заштита на личните податоци.

Потоа, Комисијата констатира дека личниот живот на жалителката, која не е ниту избран ниту именуван функционер, ниту пак политичка личност НЕ МОЖЕ да се смета за јавен интерес за да

преовладува над приватниот интерес, кој е заштитен со чл.4-а од Законот за заштита на личните податоци. Ова оттаму што медиумот Пулс 24, при создавањето на медиумскиот продукт, морал да внимава да не ги загрози и другите човекови права на сите инволвирани личности, професионална одговорност која (покрај од Кодексот на новинарите на РМ) произлегува и од Декларацијата на Комитетот на министри на Советот на Европа за слободата на политичка дебата во медиумите (872 состанок од 12.02.2004 година). Поконкретно, се работи за делот каде што се потсетува дека остварувањето на правото на слобода на изразување со себе носи обврски и осговорности за кои вработените во медиумите мора да водат сметка и дека тоа легитимно може да биде ограничено поради одржување рамнотежа помеѓу остварувањето на ова право и почитувањето на другите основни права, слободи и интереси заштитени со Конвенцијата.

Комисијата, понатаму, смета дека, интернет медиумиот Пулс 24, можел многу лесно со процес на т.н. 'кропување' (cropping) во програмата за фото - обработка на компјутер, во согласност со професионалната должност, да ги отстрани личните обележја на жалителката кои го откриваат нејзиниот идентитет.

Членовите на Комисијата најдоа и дека непознатиот автор на текстот своите тврдења ги камуфлира како факти и воспоставува непримерна комуникација со јавноста.

Комисијата за жалби најде дека во спорниот текст со наслов "(ФОТО): Ван Хојте му се заканува со затвор на Петровски поради објава на Фејсбук!" објавен на 18.12.2016 година, во 17 часот и 23 минути, на Интернет порталот Пулс 24, прекршен е член 1 од Кодексот на новинарите на Македонија, според кој новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно. Новинарот треба да

обезбеди “втора страна”, односно да им даде можност на сите засегнати од новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика.

Понатаму, Комисијата констатира дека е прекршен член 7, според кој новинарот ќе ја почитува приватноста на личноста, освен кога тоа е во спротивност со јавниот интерес. Новинарот е должен да ја почитува личната болка и жалост.

Комисијата констатира дека е прекршен член 10, според кој новинарот нема свесно да создава ниту да преработува информации што ги загрозуваат човековите права или слободи, нема да говори со јазикот на омразата и нема да поттикнува на насилство и дискриминација врз било која основа (национална, верска, расна, полова, социјална, јазична, сексуална ориентација, политичка...).

Комисијата заклучи дека е прекршен и член 13, според кој новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот.

Комисијата утврди дека е прекршен и член 15, според кој новинарот мора да ја негува културата на говорот и етиката. Неспорно со новинарската професија е непримерната комуникација со јавноста.

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како во диспозитивот.

Во работата на Комисијата за жалби учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Филип Ѓурчиновски, Теофил Блажевски, Сефер Тахири и Гоце Герасимовски.

Се обврзува Интернет порталот Пулс 24 (www.puls24.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави одлуката на Комисијата за жалби.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

Ул. Митрополит Теодосиј Гологанов 54/2
1000 Скопје Македонија

www.semm.mk info@semm.mk 0038923222595